

Izhaja dvakrat na teden, in sicer v sredo in soboto
 11. uri predpoldne ter stane z izrednimi prilagami
 »Kazipotom« ob novem letu vred po pošti pre-
 manna ali v Gorici na dom pošiljana:
 vse leto . . . . . 13 K 20 h. ali gld. 6-60
 pol leta . . . . . 6 . 60 3-30
 četrt leta . . . . . 3 . 40 1-70
 Posamične številke stanejo 10 vin.
 Naročnino sprejema uredništvo v Gosposki ulici
 št. 7. v Gorici v »Goriški Tiskarni« A. Gabršček
 vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah
 od 8. do 12. ure. Na naročila brez doposlane na-
 ročnine se ne oziramo.
 Ogleši in poslanice se računijo po pet-črtstali
 iskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka
 vrsta. Večkrat po dogodbi. — Večje črke po prostoru.
 Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta
 — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako od-
 govornost.

SOČA

»Vse za omiko, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Uredništvo
 se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. —
 Z urednikom je mogoče govoriti vsak dan od 12.
 dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in
 praznikih od 9. do 12. dopoldne. Upravništvo se
 nahaja v Gosposki ulici št. 7 v I. nadst. na 1. o v
 tiskarni.
 Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.
 Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.
 Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne
 spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le
 upravništvu.
„PRIMOREC“
 izhaja neodvisno od »Soča« vsak petek in stane vs
 leto 3 K 20 h ali gld. 1-60.
 »Soča« in »Primorec« se prodajata v Gorici v
 naši knjigarni, v tobakarni Schwarz v Šolski ulici,
 Jellersitz v Nunski ulici in v Korenski ulici št. 22;
 — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na tgu della
 Caserma.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici. — Telefon št. 83. — »Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Spomin Lavriča!

Preteklo je trideset let, odkar
 umrl v Gorici veliki naš prvobori-
 telj, rodoljub zlatega slovenskega srca,
dr. Karol Lavrič.

Dolžnost goriških Slovencev je
 pač ta, da proslavimo tridesetletnico
 njegove smrti na način, primeren spo-
 minu velikega moža.

Prav sistematično se je delalo na
 to, da potemni med nami spomin na
 Lavriča, blatilo se je njegovo čisto ime
 od izvestne strani, in, žal, v resnici se
 je deloma doseglo, da je otemnel spo-
 min nanj. Mi pa ga hočemo osvežiti
 in ovekovečiti.

Naloga naša je, da se reši zgo-
 dovin našega političnega preporoda, kar
 se da rešiti.

Še so možje med nami, ki so ži-
 veči z Lavričem, delali z njim, trpeli in
 postajali temelj napredku goriških
 Slovencev, še žive rodoljubi, ki so ob-
 čevali z njim v Tolminu, Ajdovščini, v
 Gorici, zato pa se obračamo do njih
 s to-le

prošnjo:
 Naj blagovolijo napisati spomine
 na nepozabnega Lavriča, ali pa nam
 jih sporočiti ustno, ker nameravamo
 izdati

posebno številko „SOČE“,
 posvečeno
spominu dr. Lavriča.

V tej številki ponatisnemo marsi-
 kaj iz dobe ob njegovi smrti, številko
 »SOČE«, v kateri je napisan nekrolog,
 in marsikaj drugega, kar bo p. n. čita-
 telje brez dvoma zanimalo.

Nadejamo se, da se cenjeni rodo-
 ljubi drage volje odzovejo naši prošnji
 — kajti vsi, ki vedo ceniti nastop dr.
 Lavriča za goriške Slovence, so pač
 tega mnenja, da ne sme izginiti iz nas
 spomina na tega velmoža!

Torej na delo, rodoljubi, da pro-
 slavimo tridesetletnico po smrti Lavriča
 kar najprimerneje!

Tudi važna reforma!

Vsakogar, kateri se bori za omiko, svo-
 bodo in napredek, veseli, ako najde v svojem
 nasprotniku poštenega, značajnega moža, kateri
 se poslužuje poštenih sredstev, kateri zastopa
 brez sleparstva in brez lažij svoja če tudi
 kriva načela. Tak odkrit boj je res užitek
 obema nasprotnikoma.

A poštenosti ni najti pri klerikalnih na-
 sprotnikih. To je dokazala preteklost, to do-
 kazuje sedanjost, posebno v onih treh točkah,
 katere se ne dajo več črtati z dnevnega reda,
 katere morajo zanimati slehernega državljana,
 kateri gori za napredek na polju socializma,
 družine in šolstva. Na teh poljih je zaostala
 Avstrija daleč za svojimi sestrami in marsi-
 katera institucija je močno »dišala« (evfemi-
 stično izraženo!) po srednjem veku, v kojem
 je bilo vse odvisno od Rima, kateremu je
 donášalo to pokroviteljstvo obilo dohodkov in
 bogastva.

Tri reforme, katere je rodil čas, vzne-
 mirjajo po vsej pravici javnost in čakajo svoje
 ugodne rešitve: volilna reforma, reforma za-
 kona in reforma šolstva.

Kako ulogo so igrali slovenski klerikalci
 pri volilni reformi, je znano že vsakomur. Ob-
 mejne koroške in štajerske brate so izdali
 Judeži za par opek, katere naj jim utrde po-

litično stališče na Kranjskem. Kaj briga iz-
 dajce, ako se skrčijo slovenske meje, saj imajo
 kronice vedno isto veljavo, naj že prihajajo iz
 nemških rok ali iz slovenskih žuljev v njihovo
 nenasitno bisago.

Isto tako delajo klerikalci v zadevi re-
 forme zakona. Po celi Avstriji divja gonja za
 podpisi. Pri tem se pa poslužujejo najostud-
 nejših sredstev. »Vera je nevarnost«, tako
 stoji zapisano na njihovi zastavi, katera se pa
 izpremeni, ako se jo natančneje ogleda, v
 mošnjiček, kakoršnega se poslužujejo mežnarji
 med službo božjo v cerkvi. Vsaka vas ima nav-
 dušenega agitatorja v osebi dušnega pastirja,
 kateri lovi podpise od hiše do hiše, in človek
 si skoraj ne more drugače razlagati te agil-
 nosti, kakor da dobi za vsakih sto podpisov
 toliko in toliko. Po vseh zakristijah leže pole
 (na Dunaju in drugodi) in vsak veren kato-
 lih je primoran, kakor pravijo razglasi na
 cerkvenih vratih, da reši s svojim podpisom
 vero iz nevarnosti. Bojniki po bolnišnicah mo-
 rajo iztegniti svojo trudno roko izpod odeje
 in podpisati, ker tako zahtevajo častitljive
 sestre, dečkom in deklicam ljudskih šol je pa
 to v veliko zabavo, ako podpisuje pole na
 ukaz gospoda kateheta, saj s tem izgube naj-
 manj celo uro pouka.

In kako znajo izkoriščati agitatorji v
 kutah vpliv svojih neresničnih izvajanj. Ženam
 predočujejo neznosno življenje, ko jih zapusti
 mož meni nič, tebi nič, kar čez noč, da bo
 užival pri drugih medene tedne. Može strahijo
 s skrbmi, katere bodo imeli s svojimi otroci,
 ko jih zapusti žena nekega lepega dne. Mesto,
 da bi poučili ljudstvo (in to je njihova dolž-
 nost), da zamore na podlagi § 111 spl. drž.
 zak. razdružiti zakon le smrt, da pospešuje
 sodnjska ločitev le konkubinac, kateri bi iz-
 ginil, ako se bi dovolilo ločencema zakon, da
 trpi tisočero ljudi pod jarmom nerazdružljivi-
 vosti zakona, naj so že ločeni, pa se ne smejo
 zopet poročiti, ali pa naj nadaljujejo zakonsko
 življenje v večnem srdu, jezi, prepiru in pre-
 tepu, kar gotovo ne vpliva ugodno na otroke, da
 — s kratka — ne v stvari razdružitev zakona
 greha, ampak da ima neprecenljivo in velepo-
 membno nalogo, odpraviti in iztrebiti ti-
 sočero grehov, mesto pouka v teh stvarih,

farbajo naše nevedno ljudstvo. Toda česar ne
 znajo, ne morejo učiti. »Vera je v nevarnosti«,
 ta deviza jim je začetek, jedro in konec de-
 bate; vera jim je v nevarnosti, in naj zdihuje
 in stoka tisočero in tisočero vernih katoli-
 čanov.

Nekaj dobrega bo pa vendar - le imelo
 podpisovanje pol proti reformi. Podpisi se
 množe od dné do dné, kmalu bo prekoračeno
 število vseh živečih Slovencev, in potem je
 pa naša dolžnost, da opozorimo vlado na to
 ljudsko štetje in na podlagi tega štetja bomo
 zahtevali še kakih pet poslancev za državni
 zbor. Vlada pač ne sme dvomiti o pravičnosti
 in popolnosti duhovniškega delovanja in mi
 se lahko tudi veselimo, ako pomnože duhov-
 niki slovenske vrste in to celo pri gibanju
 proti razdružitvi zakona. In s podpisi, kar pač
 jasno kaže, da se zna mnogo neživečih Slo-
 vencev podpisati!

Tudi nameravana reforma šolstva je kle-
 rikalcem trn v oči. Z vsemi močmi se bore
 proti društvu »Svobodna šola«. Klerikalno
 društvo na Dunaju »Ljudska izobrazba« je
 izdalo lističe s sledečo vsebino: »Ti imaš
 otroke? Da! . . . Ako hočeš imeti izprijene
 otroke, kateri ne poslušajo očeta, ne ubogajo
 matere, kateri zasramujejo očeta, zasmehujejo
 mater, kateri letajo po noči po cestah, kradejo,
 kar jim pride pod roke, kateri pobijajo šipe,
 — ako hočeš imeti izprijene otroke, kateri
 govore z dvanajstim letom tako, da obliva
 dostojnega človeka rudečica sramu, kateri uga-
 njajo med sabo ali pa z odraslenimi take igre,
 katere jih zaznamujejo že za zločince . . .
 pošlji jih v svobodno šolo . . . i. t. d.« Vsk
 spozna koj, da take šole ni, kjer bi učitelji
 tako izprijali nedolžno dečo, ampak da se je
 vse to porodilo v bujni fantaziji kekega kle-
 rikalka, katerega je razveljala jeza na svobodno
 šolo in mogoče tudi Bachus. Kakšne stvari
 se pa gode na konfesijonelnih šolah. Ali niso
 zaprli pred dobrim tednom nekega kateheta,
 doktorja teologije in profesorja na dekliški
 šoli v Lvovu pe § 128, 132 in 147 kaz.
 zak., ali ni bil 24. marca obsojen katehet
 Franc Tiefenbacher v Inomostu radi posilstva,
 oskrumbe, nečistosti na pet let težke ječe s
 postom vsake tri mesece, ali ni bil obsojen

Grof Monte Cristo.

Napisal Alexandre Dumas.
 (Dalje.)
 »Drugi? Še se vidim v senci velikega figovega drevesa
 poleg nekega jezera, še vidim, kako se ogleduje dežela v tre-
 petajočem zrcalu. Pod najstarejšim in najbolj senčnim izmed
 dreves sedi moj oče z menoj, ubogim otrokom, in pri njegovih
 nogah leži moja mati. Jaz se igram z njegovo sivo brado, ki
 mi sega na prsi, in s handzarjem, katerega demanten ročaj
 tiči za pasom. Zdajpazdaj pride k njemu Albanec, ki mu pove
 nekaj besed, na katere pa jaz ne pazim, in na katere odgovarja
 moj oče z besedama: »Smrt!« ali »Pomiloščenje!«
 »Čudno je,« pravi Albert, »kako pripoveduje ta mlada
 deklica te stvari.« In sam si reče: »Toda tega ni porodila
 domišljija.« — »Toda,« pristavi nato, »kako se vam s tem
 poetičnim obzorjem in s to krasno daljavo zdi naša Francoska?«
 »Zdi se mi, da je lepa dežela,« pravi Haydée, toda Fran-
 cijó vidim tako, kakoršna je, kajti gledam jo z očmi ženske,
 dočim mi je, kakor se mi zdi, moja domovina, ki sem jo gle-
 dala z očmi otroka, zavita v svitel ali temen pajčolan, kakor
 se pač spominjam sladkega veselja ali bridkih bolečin, katere
 sem doživela tamkaj.«
 »Signora,« pravi Albert, ki se ne more zdržati, da vpraša
 direktno, »kako je mogoče, da ste že v svoji mladosti trpeli
 tako zelo?«
 Haydée se ozre v Monte Crista, ki ji da znamenje, ka-
 terega Albert ne opazi, in zamrmra grški:

»Pripoveduj.«
 »Samo prvi spomini sestavljajo bistvo duše, in razun tega,
 kar sem vam povedala, so vsi spomini moje mladosti žalostni.«
 »Govorite, govorite, signora,« pravi Albert. »Prisegam
 vam, da vas poslušam z neizrekljivo slastjo.«
 Haydée se žalostno nasmehne.
 »Torej želite, da preidem na druge svoje spomine?« pravi.
 »Prosim vas,« pravi Albert.
 »Torej bila sem stara štiri leta, ko me zbudi nekega
 večera moja mati. Bili smo v svoji palači v Janini, ona se je
 sklonila nad mojo posteljo, in dve debeli solzi sta orosili
 moja lica.
 »Molče me odnese iz postelje.
 »Vidé jo, da joka, pričnem jokati tudi jaz.
 »Tiho, dete!« mi reče.
 »Pogostokrat, ko me je mati tolažila ali mi grozila, sem
 jokala po navadi trmastih otrok le še bolj. Toda to pot je bil
 glas moje matere tako plašen, da utihnem takoj.
 »Še vedno vidim, kako stopava po širokih stopnicah. Za
 nama stopajo, oziroma skačejo čez iste stopnice ženske moje
 matere in neso v rekah kovčege, vrečice, kinč, dragocenosti in
 mošnje zlata.
 Za ženskami stopa straža dvajsetih mož, oborožena z
 dolzimi puškami in pištolami in oblečena v obleko, kakoršno
 poznate na Francoskem, odkar je Grška zopet postala narod.
 »Nekaj, kar je vzbujalo v človeku grozo,« pristavi Haydée,
 zmaje z glavo in prebledi že samo pri tem spominu, »je imel
 na sebi ta dolgi spreved sužnjev in žensk, ki so bili na pol
 onemogli vsled zaspanosti; morda pa se mi je le zdelo tako,
 ker so mene zbudili iz spanja.
 »Po stopnicah so se gibale velikanske sence, ki moj strah
 še povečajo.

»Hitite!« pravi glas zadej v galeriji.
 »Pred tem glasom zatrepeta vse, kakor zatrepeta pred
 vetrom žitno polje.
 »Tudi jaz se stresem.
 »Bil je to glas mojega očeta.
 »Šel je zadnji v sprevedu, oblečen v krasno obleko in
 držé v roki karabinar, katerega mu je poklonil vaš cesar;
 opiraje se na svojega ljubljenca Selima, nas je gual pred seboj,
 kakor žene pastir svojo čredo.
 »Moj oče,« pravi Haydée in dvigne glavo, »je bil oni
 znameniti mož, katerega je poznala Evropa pod imenom Ali-
 Tebelin, paša janinski, in pred katerim je trepetala Turčija.«
 Ne da bi vedel, zakaj, vstrepeta Albert pri teh besedah,
 izgovorjenih z nepopisljivim naglasom ponosa in dostojanstve-
 nosti; zdi se mu, da je nekaj temnega, strašnega v pogledu te
 mlade deklice, ki kliče nalik prerokinji, roteči pošastno prikazen,
 iz preteklosti to krvavo postavo, ki je bila v očeh tedanje Evrope
 pod vplivom one strašne smrti tako gigantična.
 »Kmalu,« nadaljuje Haydée, »spreved obstane. Bili smo
 na vznožju stopnic in na bregu jezera. Moja mati me pritisne
 na svoje burno vtrpajoče prsi, in dvajset korakov za seboj
 vidim očeta, ki se nemirno ozira okoli sebe.
 »Še štiri marmornate stopnice so vodile do jezerske gla-
 dine, in ob spodnji je pristala barka.
 »Z mesta, na katerem smo bili, se je videla sredi jezera
 črna masa; bil je kiosk, kamor smo bili namenjeni.
 »Kiosk se mi je zdel silno prostran, morda zaradi teme.
 »Vstopili smo v barko. V moje največje začudenje ne
 provzročajo veslači z veslanjem nikakega šuma. Nagnem se čez
 rob barke in vidim, da so vesla ovita s pasovi naših Palikarjev.
 »Razun veslačev smo bili v barki samo ženske, moj oče,
 moja mati, Selim in jaz.

februarja meseca pater Sitte v Türnitz-u, ker je pretepel dečka Josipa Nedoma do krvi, na samo deset kron globe? In takih slučajev je — žalibog — dnevna kronika polna.

Zatorej stran s sleparstvom, z lažmi, z nasilovanjem, da Vas lahko smatramo poštenim nasprotnikom, katerim gre samo za načela in ne za svojo bisago, malho, vrečo. Predno se pa vtikate v druge reforme in begate ljudstvo vedoma ali nevedoma, prostovoljno ali pod pritiskom z nepravimi pojmi, reformujte sebe, pometajte pred svojim pragom, ker mnogo gnjilega ni samo v državi danski, ampak tudi v marsikaterem farovžu. Reformajte sebe pravočasno, da ne ostanete razvaline iz srednjega veka sredi polja modernega življenja. Pa ne samo stanovski, tudi v duševnem oziru se je treba reformovati, kajti spovednik bi ne smel imeti vseh onih grehov, katere poslušava v spovednici.

Taka popolna reforma bi bila res potrebna. — j —

Za ponesrečene Macedonce.

Malnic, dne 28. marca 1906.

Za ponesrečene Macedonce so mi došli do danes sledeči darovi od nižje označenih gospej, gospodičen in gospodov:

Matvejevič v Gorici	K	2—
Jaka Simič v Gorici, via Zorutti 11	"	1—
Karolina Klavc, Renče pri Gorici	"	2—
Josipina Lasič, " " "	"	5—
Karolina Lasič, " " "	"	5—
Amalija Pahor r. Lasič, Renče pri Gorici	"	5—
Valentin Kragelj, župnik, Podbrdo ob Bači	"	10—
Ivan Torkar, c. kr. poštar, Podbrdo ob Bači	"	5—
Matevž Torkar, trgovec, Podbrdo ob Bači	"	15—
Peter Kajzer, trg., Podbrdo ob Bači	"	5—
Jurij Munih, trg., " " "	"	10—
Franc Kovač, " " "	"	5—
Miba Kaltnekar, obč. sluga, Podbrdo ob Bači	"	2—
Franc Kokole, nadučitelj, Podbrdo ob Bači	"	5—
Rataela Gomišček, učiteljica, Podbrdo ob Bači	"	150
Franciška Kovač, Podbrdo ob Bači	"	80
Jakob Torkar, trg., " " "	"	5—
Lenart Bizjak, kovač, " " "	"	2—
Josip Munih, trg., " " "	"	10—
S. M. F., " " "	"	20—
Ernest Reif, c. kr. gradbeni komisar, " " "	"	5—
Ivan Stravs, trg., Podbrdo ob Bači	"	10—
Andrej Stravs, pos., " " "	"	5—
And. Lapajne, org., " " "	"	1—
And. Kusterle, žagar, " " "	"	5—
Mici Kemperle, poštna upraviteljica, Podbrdo ob Bači	"	2—
A. Mavri, obč. tajnik Hudajužna	"	3—
Kemperle M., " " "	"	5—
Pl. Granzer, c. kr. nadkomisar, Podbrdo ob Bači	"	2—
Marija Munih, Podbrdo ob Bači	"	1—
Janez Kajzer, čev. " " "	"	1—

Skupno K 146-30

Bodi izrečena vsem gg. darovalkam in darovalcem imenom nesrečnih siromakov najiskrenejša zahvala!

Osobito pa mi je v posebno dolžnost zahvaliti moje ožje rojake iz moje rojstne vasice Podbrdo. Pod geslom: „Grozna nesreča, ki je zadela naše slovanske brate Macedonce v Malnicu na Koroškem in nehumano postopanje Nemcev o tej priliki, mora pretresti vsako čuteče srce. Pokažimo v dejanju Podbrdčani, da smo Slovani in da imamo sočutje s svojimi brati,“ poslali so potom g. nadučiteljs Fr. Kokoleta znesek K 136-30 in s tem pokazali dejanski svoja dobra srca. Bodi jim izrečena še enkrat najsrčnejša zahvala!

Prvotno poročilo mi je v toliko popraviti, da so zgoreli 4 Macedonci. Od onih 10, koji so bili nevarno opečeni, je eden med tem umrl, dva sta bila odpravljena v bolnišnico v Beljaku, trije so za transport ne sposobni, ter še niso izven nevarnosti, a ostalim štirim se opekline celijo.

Edine oseba, katera se zavzema na siromake ter jim res požrtvovalno streže, je že omenjena gospa Pepina Roskopf. Tudi nekateri drugi Nemci so pokazali svoje človekoljubje. Občina stori toliko, kolikor je v to prisiljena po zakonu in višjih oblastih. Gospa Roskopf se mi je celo pritoževala, da jej je občina prepovedala pogosto menjati obveze, da se manje potrosi za — obvezila!

Z došlimi darovi mogoče da dobe siromaki za nekaj časa primerno hrano, ter da ne bo treba več varčiti z — obvezili. Za druge, kateri niso v bolniški oskrbi, a so brez obleke, bode mogoče da dobijo vsaj najpotrebnejši nekaj obleke in obuvene.

Nadaljne darove se sprejema s hvaležnostjo. Račun o vporabi se objavi svoječasno.

And. Munih.

DOPISI.

Amerika, Syracuse, N. J. 21. 3. — Lepi spomladanski dnevi so pričeli z mesecem marcem, drevje je začelo brsteti, travniki zeleneti, in vsa narava je oživela. Pa pregovor pravi: za dobrim pride slabo, za slabim pa smemo pričakovati dobro. Tako se je tudi tukaj zgodilo. Dne 20. marca je začel naletavati sneg in polagoma je začelo mestiti, in sedaj je snega že nad pol metra, takega niso v tem mesecu dočakali že več let. Pa saj nas delavcev tudi veliko ne zanima, če je slabo vreme, ker tukaj se dela večina v tovarnah, in v tem mestu jih je veliko. Začeli so se tudi v tem mestu naseljevati slovenski delavci, in upam, da nas bode zmiraj več, ker tukaj je živje po ceni, obleka tudi ni draga, plača primerna, da človek lahko pošteno živi, in si lahko še nekaj prihrani. Potem bi lahko tudi tukaj mi Slovenci začeli delovati, napravili bi lahko razna društva, kakoršnih je po drugih mestih veliko, kakor na primer v Čikagi: društvo vitezov sv. Martina, sv. Alojzija i. t. d. Pa tudi tukaj so društva v Syracusi, posebno veliko društvo je z imenom „Socita“, v tem društvu je vpisanih posebno veliko udov, Angležev, Nemcev, Italijanov, Tirolcev, Poljakov, Rusov in Srbov. Taka društva prirajajo veselice in shode,

društvenik, kadar je bolan, vdobi podporo iz društvene blagajne, in v slučaju smrti ga slovesno pokopljejo. Vsak ud nekaj malega plačuje na mesec. Pa taka društva se vendar čisto malo zmenijo za Slovence, omeniti moram tukaj slučaj. Bil je naš rojak Alojzij Zorko v nekem nemškem društvu, dne 12. svečana se je vračal iz dela, ko gre čez železniški tir, ni zapazil lokomotive, katera je pridvela, ga zadela, in poškodovala tako hudo, da je nesrečnež že drugi dan umrl. A najžalostnejše je bilo, da se njegovemu društvu o njegovi smrti zanj ni nič zmenilo, poprej je bil dober, dokler je plačeval, a sedaj ni bil vreden, da bi ga s častjo sprejeli. Torej rojaki: Svoji k svojim!

V kratkem času prično delati velik kanal iz New Yorka v Syracuse, da bodo lahko prevažali blago s parniki semintje. To pravijo, da se bode delalo več let, ker je primerno nad 250 kilometrov dolgoti, to bode potrebno na tisoče delavcev. Omeniti moram, da tukaj so prijazni kraji, in se mirno živi, v prijaznosti lahko z vsakim človekom.

Tukaj ni strank kakor pri nas v Avstriji, tudi v cerkvi duhovniki ne napadajo ljudi s prižnic, duhovniki pridigajo iz sv. evangelja, taka pridiga zadene vsakega človeka. Primorske dežele duhovniki pa na ljudi po imenu in primku in s prstom kažejo: Ti si to storil! Tukaj pa vsakemu lastna pamet prinese, da ne more tako biti, ker potem bi ne bilo nobenega v cerkvi, ako bi pa ljudje ne prišli, potem bi se ne mogle vzdrževati cerkve in duhovniki. Ker tukaj je tako, da kdor rabi duhovnika, ta ga plača. Vsaki človek, kdor gre k maši, mora plačati za prve sedeže 10 centov, to je 50 vinarjev, druge sedeže po 5 centov 25 vin. Zato so ameriški duhovniki bolj z ljudmi, in učijo le nauk Kristusov, v politične zadeve se pa ne vtikajo, in zato so ob nedeljah in praznikih cerkve natlačene, in se vidi več pobožnosti kakor pri nas. Žali Bog, pri nas v Avstriji so duhovniki preveč na trdnem in zato yganjajo sitnosti z ubogim ljudstvom. Ni čuda, da je neki duhovnik goriske škotije pred časom na prižnici rekel, ko so občinski možje nekaj postopali proti njemu, ne bojim se, in če boste proti meni, postavim se v trdnjavo za zid, in ne boste me zmagali. In tako so pri nas v Avstriji vsi v trdnjavah. — Pa saj tudi tukaj duhovniki lepo živijo mirno in skrbijo bolj za dušo kakor za tisočake. Pa kaj tisočaki! Saj pravi sv. evangelij, ki mislim, da velja tudi za duhovnike: Ne skrbite, kaj boste pili, kaj boste jedli in s kom se boste oblačili, ptice pod ne bom ne sejejo in ne žanjejo in oče nebeski jih vseeno živi! — Vse prijatelje in znance in čitatelje „Soče“ bratsko pozdravljam — Fr. V.

Iz Tolmina. — Pred dnevi je izročila deputacija treh predsednikov tol. slov. društev, ki skupno priredijo v Tolminu veliko narodno slavlje, tol. županu gosp. Oskarja Gaberščeku po gosp. Bonaču okusno izdelano diplomo.

Predsednik deputacije Andrej Vrtovec nagovori pri tej priliki primerno gosp. župana, na kar se gosp. župan toplo zahvali za izkazano mu udanost.

Diploma slove: Preblagorodni gosp. Oskar Gaberščik, župan v Tolminu. — Tolminska občina Tolmin sklenila je pred časom mej trgom in Zalogom, na prostoru, kjer bila poprej le groblja, raslo robidovje in narediti polagoma, v nekaterih letih, lep prostor za semnje, za premiranje konj in gozdivine, za vojaške vaje in druge potrebe, pokritim delom trga 24 m dolgoti in 12 metrov širokosti. —

Ko so pa določila tri tolminska društva narodna čitalnica, rokodelsko bralno društvo in požarna straža prirediti skupno, veliko narodno slavlje razvitja svojih društvenih zgradb in otvoritve gasilnega doma dne 8. septembra t. l., razširili ste Vi, predlagi gospod. prostor zdavno ter povečali prvotni načrt, slojpa na 40 m dolgoti in 10 m široki. — Na tem prostoru hiti delati sedaj na 50 do 70 delavcev. V vagonih, dvo- in trokolesnih prevaza se material ter tako znava 12.000 m² velik prostor in 10 m široka cesta z lipovim drevoredom. Tu je videti veliko delo kakor v velikem arsenalu ali gradnji kake železnice. — Slavnostni odsek uvideva, da Vi, preblagorodni gospod, z vidnim namenom pospešujete to delo zaradi like slavnosti, ki se bode na tem prostoru šila ter v obče prizadevanja omenjenih v tem oziru zdavno podpirate. — Slavnostni odsek je sklenil soglasno v svoji seji dne februarja t. l. izreči Vam toplo in iskreno hvvalo za Vaša blaga prizadevanja in podpora nja v svrhu, da se veliko narodno slavlje s sijajnišje izvrši.

Tolmin, dne 7. februarja 1906.

Za slavnostni odsek: Andrej Vrtovec, l. r., predsednik Narodne čitalnice; Anton Komel, l. r., predsednik „Rokodelskega društva“; Henrik vit. pl. Ziernfeld, načelnik „Tolminskega prostovolj. gasilnega društva“.

Sovodnja, dne 2. aprila 1906. — Društvo „Nada“, dasi vendar skoro najmlajše v naši okolici, koje ne obstaja niti še leto, zama pokazati že marsikateri lep uspeh. Priredilo jeseni krasno veselico in nato koj „Miklavjevečer“, koji je uspel nad vse pričakovanje je gotovo ostal vsem v dobrem spominu. Se se pripravljaju društvo že spet za veselico Velikonočni pondeljek z zelo bogatim obsežnim in lepim programom, da ni še bilo takega v okolici. To ni malenkost, v takem kratkem času obstoja. Treba posebne živavosti in povovanja, kar se le z složnostjo zamore doseči. Da vlada tudi najlepša složnost med društveniki ter navdušenost za napredek, dokazano, da si je napravilo društvo že oder za krasno. Za veselico na Velikonočni pondeljek je že dokončan krasen oder za na prostoru izdelan po načrtu. Isti pa stane tudi zelo malo denarec. Na Goriškem nima gotovo nobeno društvo takega, to je že sedaj mnenje vseh, ki so ga videli to nedeljo sestavljenega. Krasniemu odru, kojega se bode v prvič rabilo, Velikonočni pondeljek, treba je bilo izredno krasen program, in to se nam je posrečilo.

(Dalje v prilogi.)

„Palikarji so ostali na obrežju jezera ter so klečali na zadnji stopnici, zgradivši si iz drugih treh nekako obzidje za slučaj, da bi bili napadeni.“

„Naša barka je plavala kakor veter.“

„Zakaj gre barka tako hitro?“ vprašam svojo mater.

„Tiho, dete, pravi, na begu smo.“

„Tega nisem razumela. Moj oče naj bi bežal, on, vsega mogočni, pred katerim so navadno bežali drugi, in ki si je za devizo vzel besede:“

„Naj me le sovražijo, samo da se me boje!“

„Res je bil to beg, katerega je priredil moj oče čez jezero. Izza onega časa sem izvedela, da je posadka janinskega gradu, utrujena vsled dolge službe.“

Tu se Haydée prekine, in njen pogled se izrazovito upre v Monte Crista, katerega oko več ne izpusti njenih očij.

„Rekli ste, signora,“ pravi Albert, ki z največjo pazljivostjo sledi tej povesti, „da je posadka janinskega gradu utrujena vsled predolge službe.“

„Pričela pogajanja s seraskirjem Kuršidom, ki ga je poslal sultan, da bi dobil v roke mojega očeta. Tedaj je poslal moj oče sultanu francoskega častnika, do katerega je imel posebno zaupanje, ter se sklenil umakniti v zavetišče, katero je imel pripravljeno že dolgo časa in ki ga je imenoval kataphygon, to je pribežališče.“

„In ali se spominjate, kako se je ta častnik imenoval, signora?“ vpraša Albert.

Monte Cristo se spogleda z Grkinjo hitro kakor blisk, ne da bi Albert to opazil.

„Ne,“ pravi ona, ne spominjam se; toda morda se spomnim pozneje, in povem vam.“

Albert hoče imenovati svojega očeta, toda Monte-Cristo dvigne nekoliko svoj prst in mu s tem zapove molk. Mladi mož se spomni svoje prisega in molči.

„Pluli smo proti kiosku.“

„Vse, kar se je videlo od palače, je bilo pritličje, ob katerega terase so pljuscale vode, in prvo nadstropje, ki se je belilo nad jezerom.“

„Toda pod pritličjem se je razprostiral daleč po otoku podzemljski prostor, velikanska jama, kamor so odpeljali mojo mater, mene in najine ženske in kjer je ležalo na jednem samem kupu šestdeset tisoč moženj in dvesto sodov; v možnjah je bilo za petindvajset milijonov zlata in v sodih trideset tisoč funtov smodnika.“

„Pri teh sodih je stal Selim, ta ljubljenec mojega očeta, ki sem ga že omenila; čul je dan in noč, držé v roki sulico, na katere koncu je žarela prižgana lunta. Imel je nalogo, da pri prvem znamenju mojega očeta razstrelji vse, kiosk, straže, pašo, ženske in zlato.“

„Spominjam se, da so naše sužnje, ki so poznale to strašno povelje, dan in noč molile, jokale in vzdihovale.“

„Kar se tiče mene, vidim še vedno mladega vojaka blede polti in črnih očij; in prepričana sem, kadar pride k meni angelj smrti, da spoznam v njem Selima.“

„Ne morem vam povedati, koliko časa smo ostali tamkaj; tedaj še nisem vedela, kaj je čas; včasih, toda redkokrat, je moj oče dal poklicati mojo mater in mene na teraso pred palačo; to so bile za me ure radosti, za me, ki pod zemljo nisem videla drugega kakor vzdihujoče sence in žarečo Selimovo sulico. Moj oče, ki je sedel pred veliko odprtino, je zrl s svojim temnim pogledom v daljavo in opazoval vsako črno točko, ki se je prikazala na jezeru, dočim je moja mati na pol ležala poleg njega, naslanjaje svojo glavo na njegovo ramo, in sem se jaz igrala pri njegovih nogah, občuduje z detinsko dušo mogočnost narave okoli sebe, pobočja Pinda, ki se je dvigal na obzorju, janinske gradove, ki so moleli s svojimi ogli in svojimi belimi zidovi iznad modrih jezerskih vod, neizmerno zeleno drevje, ki raste nalik lišajom med skalami v pogorju in je videti od daleč kakor mah, a se pokaže iz bližine kot orjaške jelke in neizmerno mirte.“

„Neko jutro naju da oče poklicati; bil je še precej mladen, toda izvanredno blede.“

„Potrpi, Vasiliki,“ pravi, „danes bode končano vse. Danes ima priti gospodov odlok, in moja usoda se odloči. Če bode milosten, se v triumfu vrnemo v Janino, sicer zbežimo to noč.“

„Toda če nas ne bodo pustili bežati?“ vpraša mati.

„O, bodi brez skrbi,“ odvrne Ali smehljaje; „Selim njegova žareča sulica mi pomoreta do tega. Pač hočejo moja smrt, toda ne pod pogojem, da sami umrjejo z menoj.“

„Moja mati na te tolažilne besede, ki očetu niso prišle iz srca, samo vzdihne, ne da bi kaj odgovorila.“

„Pripravi mi hladilne pijače, katero je pil vsak hip, izzre našega prihoda v kiosk ga je mučila silna groznica. Maže mu belo brado in prižge čibuk, v katerega oblake, vab se po zraku, je zrl zadnji čas večkrat z raztresenim pogledom.“

„Naenkrat se zgane tako nepričakovano, da jaz vstremem strahu.“

„Nato zahteva daljnogled, ne da bi umaknil oko od tega, ki je vzbudila njegovo pozornost.“

„Moja mati mu ga poda, blede kakor smrt.“

„Roka mojega očeta se trese.“

„Jedna barka,“ zamrmra, „dve... tri... štiri!“

„In dvigne se, zgrabi svoje orožje ter natrese smodnik na prašnice svojih pištol.“

„Vasiliki,“ pravi moji materi, vidno trepetaje, „odloči trenotek se bliža. V pol ure izvemo odgovor presvidčevalca; darja; umakni se s hčerko v jamo!“

„Jaz te ne zapustim, gospod,“ pravi Vasiliki; če umrjem, hočem umreti s teboj.“

„Pojdita k Selimu!“ vsklikne moj oče.

„Z Bogom, gospod!“ zajeclja moja mati pokorno in onemelo kakor da ima umreti.

„Odnosite Vasiliki!“ pravi moj oče svojim Palikarjem.

polni meri, seveda z lepimi stroški. Vsi, ki posetijo veselico, ne bodo nikdar obžalovali prijetnega izleta v prijazne Sovodnje.

Omenjam le eno točko programa, to je „Skat v sodnjiski dvorani“, komična spevo-igra. Pripravljene so pa tudi dve burki, polne humorja, en humorističen „kuplet“ ter pevske točke. Omeniti moram še, da ne bode vojaške godbe, ker se nam je posrečilo pridobiti gosp. Majcena, kapelnika iz Trsta, s svojim izbornim orkestrom. Več prihodnjic. Program pravčasno.

Domače in razne novice.

Slovensko gledališče. — 6. predstava. — V nedeljo dne 8. aprila 1906: uprizori se v „Trgovskem Domu“: Deseti brat. Narodna igra v petih dejanjih s petjem. Po Jurčičevem romanu spisal Fran Govčkar.

Gostuje g. Ant. Verovšek, režiser dež. gledališča v Ljubljani. Režiser igre: g. J. Molek. Cene prostorov: Prilježje: Fotelji 2 K; sedeži I.-IV. vrste 1 K 50 v.; sedeži V.-VIII. vrste 1 K. Balkon: Sedeži I. vrste 1 K 50 v.; II. vrste 1 K, stojišča 60 v. Dijaki in vojniki do narednika 40 v.

Začetek ob 8^{1/2}, konec ob 11^{1/2} zvečer. Dame naj blagovolijo odložiti klobuke v garderobi.

Predprodaja vstopnic v trgovini gosp. A. Gabrščka v Gosposki ulici.

„Narodna Prosveta“ v Gorici.

Knjižica „Deseti brat“ se prodaja v naši knjigarni v Gosposki ulici. Stane 80 v.

„Krojaška zadruga“. — „Gorica“ torej prav hoče, da se bavim s to „zadrego“, ki je sama in edina tista „slovenske trgovine in zadruga“, katere bojkotuje „Soča“. Pa bodi!

Bil sem l. 1899. med soustanovitelji „Krojaške zadruga“ in član prvega nadzorstva. Toda klerikalci so jo nuzpirali ter napravili iz nje karikaturo! Vsi lepi nameni, ki so nas vodili ob ustanovitvi, so splavali po vodi — in pravila so le dokaz, kaj ta zadruga — ni! Vprašam, kaj ima „Krojaška zadruga“ na sebi — krojaškega?! Naj se oglasi en sam krojač v deželi, kateremu ta zadruga koristi! In kaj imajo od nje člani? Pač imajo: sitnosti in zgube! — Kaj ima narod v celoti od nje? Da, ima: blamažo in sramoto! Tako žalostnega konca nima nobeno slovensko podjetje, ker prehaja v tuje roke pod patronanco slovenskega imena. Ako kje, tedaj je dokazala klerikalna stranka tu vso svojo revščino!

Ne bom pogreval, kar sem pred časom obširno pisal o tej zadrugi. Kar sem pisal, je tiskano v „Soči“ in ostane do zadnje črke žalostna resnica. Ne preklicujem niti ene črke! — Klerikalni politikastri so pozabili na krojače, pozabili na vse lepe namene, pravila so vrgli med neporabno šaro ter prav korenito osramotili slovensko združništvo. Spravili so zadrugo na — boben. Ali nič ni bilo temu krivo ne načelstvo ne nadzorstvo, marveč „Sündenbock“ jim je bil le poslovodja! Revež, med prave volkove je padel!

„Toda na me pazijo; planivši k njemu, mu dvignem roke naproti; vidi me, obrne se k meni in pritisne ustnice na moje čelo.

„O, to je bil poslednji poljub, in še vedno ga čutim na svojem čelu.

„Zdaj je bilo že jasno razločevati barke, ki so rastle na jezeru in ki so bile, jednake prej črnim pikam, zdaj že slične ptičem, ki plujejo po vodnem površju.

„V kiosku je sedelo pri nogah mojega očeta dvajset Palikarjev, skritih za obojem iz desk, ki so s krvavimi pogledi opazovali prihod teh ladij; z rokami so krčevito stiskali svoje dolge puške, okovane z biserno matico in s srebrom. Moj oče je gledal na uro, in pri srcu mu je bilo tesno, ko je stopal gori in dol.

„Ko sem dobila od očeta poslednji poljub, me odvedo v spodnje prostore. Selim je še vedno na svojem prostoru; žalostno se nasmehne moji materi in meni. Iskat greva na drugo stran jame svoje blazine in prideva sest k Selimu. V velikih nevarnostih se iščejo zvesta srca, in dasi sem bila še popolnoma otrok, sem vendar instinktivno čutila, da visi nad našimi glavami velika nesreča.“

Albert je že večkrat slišal pripovedovati o zadnjih trenotkih janinskega paše, ne sicer svojega očeta, ki ni nikdar govoril o tem, ampak druge; tudi čital je različne opise njegove smrti; toda ta povest, ki sta jo tako oživljali oseba in glas mlade deklice, ta svežost in obenem ta tožeča elegija, ga navda s sladko opojnostjo in nepopisljivim strahom zajedno.

Premagana od teh bolestit spominov, Haydée za trenotek preneha govoriti. Njeno čelo se nalik cvetlici, ki jo nagne nevihta, skloni v njeno roko; oči se ji zagledajo v nedoločno, kakor da vidijo pred seboj še vedno obzorje z zelenečim Pindom in modre vode janinskega jezera, magično zrcalo temne slike, katero je pravkar naslikala.

Ko je „Centrifuga“ pognala zadrugo na kant, se je začela še hvalljati, da je zadrugo „rešila“. Pa kako! Člani zgubljajo obresti svoje glavnice, a niso prav ničesa gospodarji. „Centrifuga“ je poskrbela novega gospodarja — katerega goriški Slovenci poznamo le od tiste strani, ki ni prav nič slovenska. Gospod Teodor Hribar je morda res dober trgovec, ali Slovenec ni, dasi mu je bil oče slovenski učitelj. Ni on kriv, da je postal to, kar je. Ko smo ustanovili „Krojaško zadrugo“, je bil on — o ironija usode! — med njenimi najhujšimi laškimi konkurenti. Ker je v hribih nastopal celo agitatorično proti zadrugi za laško konkurenco, ga je bila „Soča“ okrcala, — in on se je prišel kregat z menoj v tiskarno ter se repenčil po — nemško. Slovenska beseda mu ni hotela čez ustnice!

To le mimogrede! No, in zdaj je on rešenik „Krojaške zadruga“. Da, pa — za sebe! Je morda dober trgovec, ali — za sebe! Slovenci so le tista uboga para „pejteganoter“, da si ustvarja lepo podjetje na račun slovenske kratkovidnosti. S svojega stališča ima čisto prav, nikdo mu tega ne more zameriti, on je lahko povsem soliden in častivreden trgovec, ali — naš ni in ne more biti! — „Krojaška zadruga“ prehaja v njegovo last, tako, da je danes im č te zadruga — švindl, vsa pravila zadruga — švindl, slovenstvo njeno — švindl klerikalnih slepičev! Naravnost obžalovati je, da c. kr. oblasti trpč tako grdo zlorabo združnega imena!! Kje je revizor zadruga?! Kako opravičuje nasproti oblastvom tolik nestvor?!

Naravno je, da vsakdo, ki je Slovenec, želi vse drugačen razvoj slovenske trgovine v Gorici! Kdor je Slovenec, se ne more in ne sme ogrevati to „Krojaško zadrugo“ v rokah Teodora Hribarja. — Nimamo pa zopet nikakega razloga, da bi napovedovali poseben bojkot Hribarjevi trgovini, marveč ta nam je povsem jednaka Delpieru, Rosnu, Venutiju itd. Toda Slovenci nimamo in ne smemo imeti zopet nikakega razloga, da bi trumoma drli v njegovo trgovino. Zato smo ga pustili tudi povsem na miru.

In kaj delajo klerikalci, kaj „Gorica“ in „Prim. List“? Vsakega Slovenca kar navdušuje pogled na krasen razvoj naše trgovine v Gorici. Naši trgovci so ustvarili podjetja, ki imponujejo celo tujcem, so najlepša v Gorici, dvigajo našo veljavo, naš ugled, našo gospodarsko silo, s katero je v ozki zvezi naša narodna sreča. In take slovenske trgovce bojkotujeta „Gorica“ in „Primorski List“ v korist Teodorja Hribarja, — odklanjata celo o glase naših vrlih pionirjev ter po drugi strani kričita kakor obsedena: „Pejteganoter, pejteganoter, ga imamo dobra roba per gaspuđ Hribar!“ Slovenci trgovci, ki po svoji žilavosti in eneržiji ustvarjajo trgovine, ki so prve ali med prvimi, oni so klerikalcem le „mesarski pomočniki“, ki hočejo z menoj vred razmesariti in uničiti „Krojaško zadrugo“. — Tako infamno se obnaša „Gorica“ v boju za najvitalnejše koristi goriških Slovencev!

Monte Cristo jo pogleda z nepopisljivim izrazom sočutja in usmiljenja.

„Nadaljuj, hčerka moja,“ pravi grof grški.

Haydée dvigne glavo, kakor da jo je zvočni Monte Cristov glas zbudil iz sanj, in nadaljuje:

„Bilo je ob štirih popoldne; toda dasi je svetil zgoraj jasen dan, smo bili mi spodaj zaviti v temo.

„Samo jedna luč je gorela v jami, jednako trepetajoči zvezdi visoko na temnem nebu: bila je to Selimova lunta. Moja mati je bila kristjanka ter je molila.

„Selim je zdajpazdaj ponovil svete besede:

„Bog je velik!“

„Moja mati je še nekoliko upala. Mislija je, da prihaja Francoz, do katerega je imel moj oče tako zaupanje, kajti vedel je, da so francoski vojaki sultanovi navadno plemeniti in velikodušni.

Približa se stopnicam in posluša.

„Blizajo se,“ pravi. „Ah, če bi prinesli mir in življenje!“

„Česa se bojiš, Vaziliki?“ odvrne Selim s svojim tako mehkim in vendar tako ponosnim glasom. „Če nam ne prinese miru, jim damo smrt.“

„In svojo lunto oživi s tem, da maha po zraku s sulico, pri kateri je moral človek misliti na Dioniza s stare Krete.

„Toda jaz, ki sem bila še tako naiven otrok, sem se bala tega poguma, ki se mi je zdel divji in neumen, in trepetala sem pred to strašno smrtjo v zraku in plamenu.

„Moja mati je občutila isto, kajti čutila sem, da trepeta.

„Moj Bog, moj Bog, mama,“ zakličem, „ali morava umreti?“

„In moje besede podvojijo vzdihovanje in molitve suženj.

Rodoljubi! Spomladanska doba je tu, ko boste kupovali za svoje rodbine! Spomnite se pred vsem naših „mesarskih pomočnikov“. In kedar pri njih ne dobite, česar vam treba, no tedaj pojdite kamorkoli, če treba tudi k Teodoru Hribarju, ki se skiva še vedno za švindlarskim imenom „Krojaške zadruga“.

Tako, zdaj bo „Gorica“ morda zadovoljna, da sem se oglašil. Ako še kaj želi, naj kar pové. Morda bomo veučdarle kaj koristili — mesarskim pomočnikom! A. Gabršček.

Goriško kmetijsko društvo ne priredi dne 5. t. m. naznanjenih poskusov z okopalniki, ker ni še vse potrebno došlo; kedaj se bodo vršili, naznani vodstvo slov. kmet. šole v Gorici, kar naj blagovolé sprejeti na znanje vabljeni interesenti. — Predsedstvo.

Slovensko planinsko društvo, odsak Gorica, je konečno vendar le vsled preprijaznega vremena moglo izleteti na goro sv. Gabrijela (647 m) nad Krombergom.

Zbrala se je precejšnja četa, in vstrašile se niso strmega hriba tudi gospe in gospodične. Izletniki so izbrali naravno strmo pot izza Solkana po rebru do cerkve sv. Katarine in od tod črez solčne logove do pod vrh gore.

Zadnja strmina pod vrhom je bila precej huda, ker je hrib močno zarasten. Na vrhu sta bila že dva izletnika, planince. Razgled na sever je bil primerno lep; posebno prijazen je bil pogled na kotlino grgarsko in ravniško, na Vipavsko dolino, Rihenberg, Selo, sv. Danijel na Krasu in s svežim snegom obložene planine: Porezn, Črna prst, Visoki vrh, Rodece, Kobilja glava pri Tolminu, Vogel, (Razor), Nad Dlanjo, (Škrbina) Migovec, Mohoveček, Bogatin, Smegar, Rudeči rob, Peski, Krn, Vrata, Kraški vrh, Veliki vrh, Pirhov vrh, zadaj za njimi Veliki vrh (Rombon), Kaninska skupina, v ozadju Kostrun, Divja koza (na Koroškem), pred Kaninom Matajur in naprej na Italijanskem dolga vrsta rezijanskih planin v srodini z Javorom in na koncu s Campom; druga višja vrsta planin: Triglav, Kanjavec, Krnica, Viška gora, katere se ob čistem vremenu vidijo v ozadju, so bile v megli, tako tudi vse italijanske Kadorske planine, kakor ni bilo čistega pogleda na furlansko nižino in na vshod, kjer sta se videla le Nanos, Vremšica in Slavnik in še ta v sinji megli; tudi ni bilo videti kranjskega Sneznika.

Izletniki so se vrnili po vshodni plati po stezi do Komelov in od tod mimo cerkve sv. Trojice v Krombergu in pod Kostanjevico v mesto.

Prihodnji izlet bode na sv. Martin (320 m) nad Rihenbergom; zbirališče na kolodvoru južne železnice; odhod z Vipavsko železnico ob 9.10 predp., nazaj z vlakom Vipavske železnice, ki dojde v Gorico ob 6.20 zvečer. Listek tja vzame se Gorica-Kamnje, listek nazaj Dornberg-Gorica.

„Il deputato friulano“ v stiskah. — Dr. Antona Gregorčiča, „ljubljenca naroda“, katerega pa je naš narod na Goriškem pri zadnjih volitvah v državni zbor pustil tako na cedilu, da si je moral iti iskat glasov med Furlane, je nemalo dirnila volilna reforma za državni

zbor. Znano je, da don Antonio noče več v semenišče, ampak hoče lepo počakati kot poslanec penzijo. Država plačuje tega semeniškega profesorja zastoj, ne da bi kaj koristil, marveč dela le zgago na levo in desno, kakor je vladi in Lahom prav. Takrat, ko je postal „deputato friulano“, pač ni mogel slutiti volilne reforme, marveč je prav lepo služil in še služi s svojim „delom“ za tak mandat Lahom in vladi. Sedaj pa, ko se napoveduje volilna reforma ter poje smrtni zvonec peti kuriji, je don Antonio v škripcih... „vacilla fra il timore e la speranza.“ Če bi ne prodrla volilna reforma, potem bodo zopet Furlani dobri, da bi ga poslali v državni zbor, in sveti mož bi ne bil zaman služil tako lepo dr. Pajerju, če pa se izvede volilna reforma, potem pa lahko zapoje: Sem dolgo upal in se bal — zaman je bilo hlapčevanje. Furlanov več ne bo! In treba bi bilo v semenišče! — Seveda ni dvoma, da če bo kje kandidiral, mu pojde na roko vlada z vsem svojim aparatom, kar ne bodo že politikujoči nunci po deželi drli zanj, čeprav ga sicer ne marajo in so med njimi taki, ki ga naravnost sovražijo; ali mož je še vedno „das nothwendige Übel!“ Posebno obrača oči proti Tolminskemu. Tolminske gnjile razmere je hitro vzel v zaščito v svojem listu, in v duhu si že predstavlja, kako pojdejo v gorah zanj v boj: glavni, šolski nadzornik in njihovi trabantje!... Kjerkoli je kaj nečednega, tam že mora biti poleg tudi „Lažnjivi Kljukec“! In tako hoče izkoristiti zase tudi tolminske gnjile razmere! Bržčas pa poženejo „Lažnjivega Kljukec“ z bojišča tako, kakor je zaslužil že zdavnaj, da ne bo nič več mislil, da je ženij, ampak začuti v polni meri ulogo smolarja, da ne rečemo še kako drugače!

Odbor „Slov. brai. in podpornega društva v Gorici“ si je v svoji seji dne 31. marca razdelil svoje posle tako-le: Josip Rovau, predsednik, Anton Krušič, podpredsednik, Josip Fabčić, tajnik in Andrej Duša, gospodar. Društveni uradnik ostane tudi v bodoče gosp. Jos. Hrovatin.

Razpis časne nagrade. — V povišanje hrvatsko slovenske kulturne vzajemnosti na glasbenem polju razpisuje „Glasbena Matica“ v Ljubljani svoto 100 K kot čisti prebitek prekrasnega hrvatskega koncerta v Ljubljani, katerega je priredilo hrvatsko pevsko društvo „Kolo“ dne 11. novembra 1905. Časno nagrado — novo, dobro, hrvatsko ali slovensko, izvirno, ne objavljeno skladbo, — uski ali mešan zbor koncertne yrednosti brez vsakeršnega instrumentalnega spremljevanja (à capella) v hrvatskem ali slovenskem jeziku. Partiture skladb, katere tekmujejo za razpisano nagrado, naj se pošiljajo „Glasbeni Matici“ v Ljubljani ali upravnemu odboru hrvatskega pevskega društva „Kolo“ v Zagrebu v zaprtem kovertu z motom, pripisanem na partituri brez skladateljevega imena, najkasneje do 1. septembra 1906. Ime skladateljevo naj bo zapisano le v zaprtem, skladbi priloženem pismu, na čigar kuverto je isti od skladatelja izbrani moto zapisan. Došle skladbe bo ocenjevala v ta

„Otrok,“ mi pravi Vaziliki, „Bog naj te čuva, da ne prideš do tega, da bi si to smrt, katere se danes bojiš, želela!“

„Nato tiho vpraša Selima:

„Če mi pošlje gospod svoje bodalo, je sultan odrekal milost, in jaz zažgem; če pošlje svoj prstan, mu je sultan odpustil, in prosti smo.“

„Prijatelj,“ pravi moja mati, „ko pride gospodovo povelje, naju v slučaju, da pošlje svoje bodalo, umori z bodalom, mesto s smodnikom, česar se tako bojiva.“

„Da, Vaziliki,“ odvrne Selim mirno.

„Naenkrat začujemo silen krik; poslušamo; to je bil vsklik veselja; ime Francoza, ki je bil poslan v Carigrad, se razlega iz ust naših Palikarjev; jasno je, da je dospel odgovor presvitelega vladarja in da se glasi ugodno.“

„In imena se še vedno ne spominjate?“ pravi Morcerf, pripravljen, da bi pomagal spominu pripovedovalke.

Monte Cristo ji da znamenje.

„Ne spominjam se ga,“ odvrne Haydée.

Šum se podvoji, koraki se bližajo in se slišijo že s stopnic, vodečih v podzemeljski prostor.

„Selim pripravi svojo sulico.“

„Kmalu se prikaže pri vhodu senca.“

„Kdo si? zakliče Selim. „Toda kdorkoli si, ne stopi koraka naprej!“

„Čast sultanu!“ pravi senca. „Veziđu Aliju je dovoljeno popolno pomiloščenje, in ne pušča se mu samo njegovo življenje, ampak tudi njegovi zakladi.“

(Dalje pride.)

namen sestavljen jury hrvatskih in slovenskih glašenih strokovnjakov. Jury sestavita vzajemno društvo "Kolo" in Glasbena Matice v Ljubljani. "Glasbena Matice" bo oni zbor (skladbo), kateri jury prisodi nagrado, v tisku izdala. Da se osigura absolutna nepristranost presojevalcev in odstrani vsak možni predsodek ali eventualni vpliv vsled znane pisave skladateljstva se želi, da gospodje skladatelji ne pošiljajo lastnoročno pisanih partitur.

Imenovanje. — Konceptna praktikanta pri policijskem ravnateljstvu v Trstu Alojzij Keršovan in Egbert Kleinsasser sta imenovana provizoričnima policijskima konceptistoma.

Kolesarsko društvo "Gorica" priredi v nedeljo 8. t. m. izlet v Ribenberg čez Črniče in Kasovlje. V Ribenbergu sestanek s planinskim društvom. Odhod ob 1/2, pop. izpred kavarne "Central".

Deželni glavar dr. Pajer bo slavil dne 6. t. m. 45 letnico, odkar pripada deželnemu zboru, oziroma deželnemu odboru. Laški poslanci so se sešli, da se pogovorijo, kako naj počastijo na ta dan našega deželnega očeta. — Med čestilci tega našega sovražnika bo brez dvoma tudi dr. Gregorčič!

Vojaki nabor. — Iz občine Pazin v Istri je prišlo k naboru v prvem razredu 166 mladeničev, potrjenih je 61; od teh 49 v stalno službo, 12 pa v nadomestno reservo. Iz drugega in tretjega razreda jih je prišlo 176. Potrjenih je 26, od teh 25 v stalno službo, 1 pa v nadom. reservo. Iz občin Tinjan in Boljun je prišlo 162 mladeničev. Potrjenih je iz Tinjana v prvem razredu 11, v drugem 5, v tretjem 2; iz Boljuna v prvem 12, v drugem 9, v tretjem 4. Od teh 35 v stalno službo, 8 pa v nadomestno reservo. Iz občine Žminj s tuji vred je bilo nabornikov 140. Potrjenih iz Žminja 25 v vseh treh razredih, 3 tuji. Od teh 20 v stalno službo, 5 v nadomestno reservo.

Mersko kopališče v Gradežu. — Naznanja se, da se sprejme tudi letos v mersko kopališče v Gradežu 50 revnih škrofuloznih otrok brezplačno, in sicer iz mesta in z dežele. Morajo biti v starosti od 6 do 12 let. Prošnje je predložiti do 15. maja potom magistrata v Gorici in na deželi potom okrajnih glavarstev.

V "Olivski vilenici", imenovani Cesarjeviča Rudolfa jama, priredi tržaška podružnica "Slovenskega planinskega društva" na Velikonočni ponedeljek dne 16. aprila t. l. veliko javno razsvetljavo.

Jama bo posebno slovesno razsvetljena in odprta od 4—7. ure popoldne.

V Podgori je izvoljen županom zopet g. Anton Klančič

O te Marijine hčere! — Podgorski nunc Golob ima res smolo s svojimi Marijinimi hčerami. Zopet mu je jedna ušla „v Rim“. Da je škandal večji, se je to zgodilo z oženjenim možem — žena tega moža je morda pa podpisala polo proti razdružitvi zakona. Srečna! Ta Marijina družva so res pravo zavetišče za nečistnike! „Tu se speglaj, brunna duša“ Golobova — ne pa da se utika v vse druge reči!

Od nekod nam pišejo: Opozorjen na notico v nekem listu, ki smejo zanikuje, da ni v Tolminu nemške kazine in da ni šol. nadzornik Lasič namskutar, čeprav je izstopil iz izvestnih uzrokov iz vseh slovenskih društev v Tolminu, ostajam pri svoji trditvi, da se v Tolminu nahaja nemški kazino. Člani imajo svoja pravila, svoj biljard v najeti sobi, plačujejo mesečnino in naročen so na nemške in italijanske časnike. „Piccolo“ nosi naslov na zavitku: „Casino tedesco Tolmino“.

Glavna priganjača temu nemškemu kazinu sta glavar in Lasič na škodo slovenskim društvom v Tolminu!

Nočica izpove, kakor že rečeno, da je Lasič izstopil iz vseh slov. društev iz izvestnih uzrokov. Ako bi analogno izstopili vsi slov. rodoljubi iz vseh slov. društev in pristopili, kakor Lasič, nemškemu kazinu, dozidan bi bil tako iz naših teles, nemški most do Adrije. To bi bila epohalna Lasičjada!

Iz Kostanjevice na Krasu. — Gregorčičeva „Gorica“ ne pusti nobenega naprednega društva na miru, marveč se venomer zaletava sedaj v to, sedaj v drugo društvo. Pristaši „Laznjivega Kljukca“ delajo povsodi nemir in zdražbo, tako tudi v Kostanjevici. Spodtikajo se, da pot učitelj Štrekelj ni mogel imeti shoda na primernem prostoru, češ, da je napredno društvo „Zora“ zaprlo vrata g. Štrekelju, in da je bil shod v krčmi nemogoč, ker je nastalo vriščanje. To so same laži. G. Štrekelj je prišel ne pričakovano v Kostanjevico. Da društvo kar tako ni dalo svojih prostorov na

razpolago, je pač jasno, saj se ima vendar bati, da če pridejo n. pr. kake znani klerikalni divjaki v sobo, bi lahko poškodovali harmonij, odnesli časnike itd. Takih ljudi se je ogibati. To pa nič naperjeno proti shodu g. Štrekelja, kajti prav v tem društvu gorijo za kmetijski napredek in tudi želijo imeti podružnico knet. društva. — Da ni bilo dosti prostora pri g. podžupanu T., je tudi laž. Čudno vendar, da bi se bilo njegovo stanovanje sedaj kar nenkrat tako stisnilo, ko je imel vendar na lanskih manevrih toliko ljudi pod streho. Dopisnik v „Gorici“ se falotsko zaganja v g. podžupana, ker ga zmerja z nekim priimkom, pač le s hudobnim namenom, da bi ga javno sramotil, kakor pač uči „Laznjivi-Kliukec“ v ulici Veturini v Gorici svoje ljudi. Naj se rajše podpiše, da bo vedel g. podžupan, s kom ima opraviti, potem še že pomenita. — Da končno dopisnik v „Gorici“ hvali samega sebe in svoje društvo, ni nič čudnega; ker ga drugi nečejo hvaliti, se hvali pa sam.

Podružnica „Lego“ v Gorici je imela pred kratkim svoj redni letni občni zbor. Na tem se je zopet pokazalo, kako rastejo prispevki za „Lego“ leto za letom, s kako unemo delajo Lahi zlasti v mestu proti raznarodevanju Slovencev, postavljaje šole in vrtnice povsodi tam, kjer biva več Slovencev skupaj, zlasti ob periferiji mesta. Ob takih prilikah se moramo vedno spominjati, kako vse premalo se stori od slovenske strani proti „Legi“ v Gorici, ker držijo klerikalci šolsko društvo za svojo politično postojanko. Škoda je neizmerna.

Tržni komisar g. Resen nam je poslal na našo notico v sobotni številki navodilnik, kako je postopati z mlekom in s prodajalci mleka v Gorici, kateri je izdal goriški magistrat. V navodilniku je podčrtal razne določbe. Prav je, da je izšel tak navodilnik, in prav je tudi, da se postopa strogo gledé prodajalcev mleka točno po navodilniku. Mi nimamo nič proti temu, ker privoščimo meščanom pristno in dobro mleko. Ali dve napaki sta tu. Ko je izdal goriški magistrat oni navodilnik, naj bi ga bil izdal tudi v slovenskem jeziku ter razdelil med mlekarje z zabičanjem, da se imajo strogo ravnati po tem. Tako pa je tu neki laški navodilnik, katerega vsebina je neznan mlakarju, samo težo tega navodilnika občuti, kar pač vede do godrnjanja nad tržnim komisarjem, katerega poznamo kot precej sangviničnega moža. Njegovo osebno ravnanje z ljudmi je tako, da se mu upirajo. In tu treba popravka. Ljudi treba poučiti, kakor gre, in ravnati z njimi lepše na sploh; kdor pa greši ter si še potem ne da res nič dopovedati, tistega pa naj se le kaznuje kar najstrožje!

Dopolnilne občinske volitve v Gorici so bodo vršile za tretji razred 24. t. m., za drugi razred 27. in za prvi razred 30. t. m.

Velika nesreča bi se bila kmalu zgodila pred vlakom na tiru Vipavske železnice čez pot za št. Petrom proti Vrtojbi. Cestni odbor goriške okolice je dal zgraditi tam neprijeten breg, zatvornice seveda tudi ni nobene — in tako bi se bila pri večernem vlak, ki prihaja iz Ajdovščine v Gorico, dogodila nedavno kmalu velika nesreča. Dva voza sta šla prav takrat drug za drugim čez tir, prvi voz toliko da je pomeči čez za las, pri drugem vozu pa je k sreči v naglici ustavil voznik konje ter jih obrnil počez, drugače bi se gotovo skončala živina in ponesrečili bi bili ljudje v vlak, ker bi bili vozovi skočiti s tira. Vlak je nemogoče videti, ker je pot strma, kaj bo šele, ko bo vse zeleno. Vozniča sta bila vsa preplašena, ljudje v vlak in kurjač železnice pa so upili od groze. Če bi bili svoječasno pametno ukrenili, bi železnica vodila nad cesto, in skladovna cesta bi imela ravno črto pod železnico.

Potreba je, da nemudoma popravijo zatvornice, katere so bje na kolodvoru, ki je blizu, prav lahko s pomočjo dvigalne žice spuščena in dviga. — To se naslovi na cestni odbor goriške okolice.

Novo ustanovljeno bralno in pevsko društvo „Dneva žar“ v Kazljah bo imelo svoj I. občni zbor v nedeljo 8. aprila t. l. v dvorani gosp. Lovrena Vrana s sledečim dnevnim redom: 1. Volitev odbora in dveh pregledovalcev računov. 2. Določitev društvene sobe in naročba časopisov. 3. Razni predlogi in nasveti. Ker je društvo koristno in njega napredek občini časten, nadejati se je obilne udeležbe.

Ogenj. — Iz Bovca nam poročajo, da so imeli v nedeljo večer ogenj. Začelo je goreti pod streho hiše neke stare udove, ogenj je švignil hitro skozi streho. Sosedov fant, ki je prišel prav takrat domov, bilo je okoli 3/4 na 12, je zapazil ogenj. Ognjegasci so hitro prišli ter gasili. Poškodovanka ni zavarovana. Sodi

se, da je nekdo zanalašč zažgal, ker se je poznal še drugi dan kup, ki je bil zažgan. Ker se ona hiša drži drugih, je bila nevarnost velika. K sreči se je ogenj opazilo še pravočasno.

V Ločniku je zopet gorelo. Sedaj so imeli tam tekom jednega meseca 3 požare, malo prej je bil še en požar. Ali kdo zažiga?

V cerkvi v Ročinju je bil ukradel Vincenc Velikonja, 16 let star, iz nabiralnika 12 K. Obsodili so ga v Gorici na 11 mesecev ječe s postom vsak mesec; potem pride pod policijsko izorstvo.

„Bralno in pevsko društvo“ v Dolnji Vrtojbi priredi veselico na binškošni ponedeljek. Vspored se naznani pravočasno.

Protin revmatične bolezni

jedino le z
Zoltánovim mazilom.

Steklenica 2 kroni, več poština.

Se dobiva v vseh lekarnah.

Poštna razpošiljalcev: **lekarna Zoltán,**
Budimpešta.

Razgled po svetu.

Kranjski deželni zbor. — V ponedeljek se je sešel kranjski deželni zbor. Deželni predsednik Schwarz je govoril takoj po prečitaniu zapisnika, rekoč, da deželni zbor je sklenil v zadnjem zasedanju resolucijo, s katero je pozval vlad., naj predloži deželnemu zboru spremembo dež. reda in nov volilni red za deželni zbor na temelju splošne in jednake volilne pravice. Vlada pravi, da je uvidela, da brez preosnove volilne pravice za deželni zbor ni pričakovati uspešnega delovanja deželnega zbora vojvodine Kranjske, zato predlaga načrt za zahtevano spremembo. Ta načrt obsega uvedbo nove kurije s splošno volilno pravico za 10 članov. Okoli 50.000 osebam bi pripadel po en poslanec. Predsednik je končal rekoč: Velikonočni zvonovi naj naznanijo deželi mir in s tem začetek vselega delovanja na čast in blagor dežele.

Temu se je vse smejalo.

Vladni načrt je bil nato razdeljen med poslance. Načrt zagotavlja Nemcem 11 mandator, klerikalcem večino, napredno stranko hoče pa ubiti! Predlog, da se vladna predloga izroči ustavnemu odseku, ne da bi bila prej generalna debata, se sprejme z glasovi klerikalcev in — Nemcev. Predlog, da mora odsek predložiti tiskano poročilo, kakor zahteva postava, je bil odklonjen z glasovi klerikalcev in Nemcev. Drugače zahteva dr. Šušteršič vedno tiskana poročila in grmi v zbornici — to pot pa je našel Nemce za zaveznike, in rekli so, da naj se vsa reč kar najhitreje reši, da ni treba tiska.

Po vladnem načrtu je 47 zbornikov: škof, 10 poslancev za mesta trge in obrtne kraje, ter za trgovsko in obrtno zbornico, 16 poslancev za ostale občine, 10 poslancev za občni volilni razred. Deželni odbor šteje glavarja in 5 odbornikov: enega iz veleposestva, enega za mesta trge in trg. zbornico, enega za kmečke občine, enega iz občnega volilnega razreda, enega zberejo poslanci izmed sebe. Ohrani se nemška posest, izmed drugega se vrše kar največ klerikalcem v žrelo!

Sinoči ob 6. se je sešel ustavni odsek. Slov. naprednjaki so začeli z obstrukcijo. Do 9. so govorili, čitali predloge in spise itd. Ob 9. je zahteval dr. Tavčar, da se seja prekine, predlog je bil odklonjen. Naprednjaki so nadaljevali obstrukcijo, rekoč, da če potreba, jo nadaljujejo do danes zjutraj. Ako bo danes seja, se obstrukcija nadaljuje v dež. zboru.

V Trstu so aretirali trgovca s južnim sadjem A. Gruderja, doma iz Lvova. Baje je oslepil razne tvrdke za svoto okoli 60.000 K.

Prijeli so v Trstu nekega K. E. Bayerja iz Lambacha na Saskem, ki je svojem gospodaru, trgovcu U. V. Rietberge, ukradel 2400 mark ter potem pobegnil.

V divljaki Nemčiji branijo poljskim vojakom rabiti molitvenike v poljskem jeziku. Polkovnik Gezeyski je bil upokojen samo radi tega,

ker je prodal svoje imetje v Poznanju nekemu Poljaku. Učiteljji v ljudskih šolah pretepejo poljske otroke do krvi, ako slišijo, da govorijo poljski. Ko je govoril dne 31. pr. m. o teh odnošajih poljski poslanec Wilezinsky v nemškem državnem zboru, ga je predsednik klical k redu!

Največje ladje na svetu z 20.500 ton. in z brzino 21 vozlov zgradijo v Ameriki. Po štirih letih že utegne biti gotova.

Rudarski štrajk v Ameriki. — Koncem marca je nastal štrajk rudarjev v newjorski državi. Štrajk je pričelo takoj 350.000.

Mirovni kongres v Hagu. — Državni tajnik Zjedinenih ameriških držav Röt je zahteval od poslanske zbornice svoto 50.000 dolarjev, da bo mogoče ameriški vladi prisostvovati na drugem mednarodnem mirovnem kongresu v Hagu. Predsednik Roosevelt je sprejel namreč predlog ruskega carja, da se skliče nova mirovna konferenca.

Za 25.000 K dragocenosti so pokradli v Budimpešti neznani tatovi juvelirju Löwu.

Konferenca v Algecirasu. — Iz Algecirasu poročajo: V soboto je nemški delegat Radowitz odobril razdelitev maročanskih pristanišč, kakor sta jo določili glede policijske organizacije Francija in Španija. Francija dobi pristanišča Kabat, Mazagan, Saffi, Mogador; Španska Tetnan in Laras, Tanger dobi španske instruktorje in francoskega poveljnika, Casablanca francoske instruktorje in španskega poveljnika. Francija je odjenjala v točkah glede banke, ki so še preporne. S tem so načelno poravnana vsa nasprotstva.

Med železniško vozova je prišel v Beljaku kurjač Ludovik Kehl iz Maribora. Bil je na mestu mrtev.

Novo sokolsko društvo na Dunaju. — V XX. okraju dunajskem se je osnovalo češko sokolsko društvo, ki se imenuje „Sokol podunajsky“. To je že deseto češko sokolsko društvo na Dunaju.

Stavka poljedelskih delavcev na Ogrskem. — Nenadoma so pričeli stavkati 27. pr. m. poljedelski delavci v csongradski, torontalski in barski stolici. Na več velepose. viih nočejo delati delavci in hlapci. Delo počiva popolnoma. (Obljubili so jim zvišanje plač, a so je odklonili. V stolice, kjer stavkajo, so poslali 500 orožnikov. Stavkujoči so izjavili, da hočejo s silo nastopiti proti pomožnim delavcem, ki jih nameravajo vporabljati veleposestniki. Stavkujoči groze s splošno stavko poljedelskih delavcev.

Federazione Giunstica Italiana (Zveza italijanskih telovadnih društev) je povabila Slovensko sokolsko zvezo na mednarodno tekmo v Milan, ki se bo vršila dne 24. do 27. majnika t. l. pod pokroviteljstvom italijanskega kralja. — Iz zveznega predsedstva se poroča, da slovensko Sokolstvo temu prvemu pozivu izven državnih mej ne bo moglo odzvati, ker priredi velik zlet 4. junija t. l. v Brežice, nadalje se v letošnjem letu udeleži v velikem številu i. hrvatskega vsesokolskega zleta v Zagrebu ter izleta v Dalmacijo in Črno goro.

Štrajki. — Na Dunaju štrajkajo čevljarji. Štrajkujočih je okoli 2000. — V Berlinu štrajka okoli 8000 slikarskih pomočnikov. — V Toulonu štrajkajo natakariji. Prišlo je do spopadov.

Pluralni volilni zistem za Galicijo? — „Neue F. Pr.“ poroča, da je ministerski predsednik baron Gautsch v nekem razgovoru s posl. Bo-brzinski izjavil, da je vlada eventualno pripravljena, da uvede za Galicijo pluralni volilni zistem.

Velika razstava v Rimu bo otvorjena dne 21. t. m. Dan poprej pride v Milan laška kraljeva rodbina.

Radi glagolice se snide, kakor poročajo iz Rima, o Velikonočni kardinalski zbor, da reši vprašanje o glagolici. Kardinalski zbor predloži rešitev takoj papežu, ki izda svoj odlok. Kakšen bo ta, ni težko uginiti!

Port Artur prodan Japoncem? — „Slovo Polskie“ poroča, da je prodal general Steselj Port Artur Japoncem za dva milijona rubljev, da ga torej zapro.

Vprašanje zarotnikov v Srbiji je stopilo v zadnji stadij. Vprašanje bo rešeno na način, da bo iz vojaške službe odpuščen večji del častnikov, ki so se aktivno vdeležili zarote dne 11. junija 1903. V vladnih krogih menijo, da bo omenjeno vprašanje rešeno tekom tega meseca.

Za očetom v smrt. — V Ljubljani je umrl 69 let stari posestnik in trgovec Ivan Grajzer. Ko je njegova hči zvedela za očetovo smrt, prišedši domov, se je zgrudila na tla mrtva.

Kdor ljubi kakao in šokolado, temu bodi priporočena:

Ivana Hoffe

Kandol-Kakao

ki ima najmanj toliko v sebi, je torej najlažje prebaven, ne povzroča nikoli zaprtosti in je ob najboljšem okusu izredno poceni.

Prijeten samo s imenom

Ivana Hoffe

in s lepo varstveno znamko.

Za vsaj 100 g. 90 vinarov.

1/2 K. 50

Dobiva se povsod.

delavcev našli živi v rudniku v Courrieresu. Kakor smo na kratko že poročali, so pošli 30. pr. m. iz jame II. 13 še rudarjev. Blokiranje so bili v jami od 10 se je prapetala katastrofa. Hranili so od živeža, ki so ga imeli s seboj njih poročeni tovariši in od ovsu, ki se je našel v hlevih rudnika. Večina se jih počuti ro, akoravno so bili zaprti v jami skoraj tedne. Eden je bolan. Delavci, ki so gasili ar, so ravno hoteli iz jame, ko so videli, se jim približuje 13 povsem shušanih ljudi, so se komaj pomikali. Njihov voditelj je al, da prihajajo iz jame III. v 'Mericoirt', so bili zaprti nad dvajset dni. Preživele arje so z veliko previdnostjo spravili iz e. Ravnateljstvo rudnika in zdravniki, ki bili telefonično pozvani, so se reševanja ežili. Rešeni rudarji so le težko prenašali vno svetlobo: so jako oslabiljeni, vendar se utijo razmerno dobro. Rudar Memy, ki je ves čas, kar so bili zaprti, voditelj svojih arjev, je neprestano zahteval vesti od svoje bine. Rešenim so po žlici dajali mlečne e, ki so jo zamogli pa le težko požirati. mlad vlačilec ne more ničesar užiti, ker e užito hrano takoj zopet iz sebe. V vsej iči Lensa vlada zaradi rešitve preživelih arjev velika razburjenost. Sorodniki in priji rešenih prihajajo v velikih množicah k i v Billy-Montigny. Imena rešenih rudarjev od ust do ust in vsak bi jih rad videl, v da bi od njih zvedel, ako so v jami za e drugi živi rudarji. — Zdravniki, ki so e preiskali, so izjavili, da se je bati, da vsled zavzivanja lesu, ovsu, pokvarjenega a jid. obole na kužni mrzlici. Vendar se vnikli nadejajo, da jih ohranijo pri življenju. eših strani rudniškega okrožja prihajajo ke množice ljudi, ki se nadejajo, da se bo o v jami še druge ponesrečence pri živju. Preživelci izjavljajo, da so izlasti trpeli ego radi mraza, spali niso prav nič; vedno skali kak izhod. Potem ko je Memy jokaje l svojega očeta, je pripovedoval nastopno: ed eksplozije silno prestrašen, je zbežal, bi si poiskal zavetja, ob tem je pa naletel kup 50 mrlicev. Posrečilo se mu je priti konca rova, kjer je našel svojih dvanajst arjev, ki so zbežali v neki kot svojega a. Memy ni nikdar pozabil naviti svoje tako da so vedno vedeli za dnevni čas. a je primanjkovalo živeža, jedli so zemljo abud lesu, nahajajočega se v rovu, a vse, kar so našli. Nekega večera so a do nekega konjskega hleva, v katerem našli oves, od katerega so se hranili dva Jedli so meso nekega poginolega konja, e že smrdelo, ter so iz svojih steklenic vodo, pomešano s svojo lastno vodo. Po o čudni rešitvi je povzročilo povsodi ko radost. Ob enem se hudo graja ravnatvo premogovnika. Zatrjuje se, da bi se lahko rešilo več rudarjev, ako bi se bilo rešitvi takoj zapričelo z vso energijo. avno pravičnostjo nadaljuje preiskavo o kkih katastrofe v Courrieresu. Rudar Vin je izjavil, da požar ni nastal, kakor se mislilo doslej, v nekem premogovnem rovu, ak v rovu, ki je bil napolnjen s starim m, vzetim iz rogov. V tem rovu je bilo 80 kubičnih metrov lesa, a ogenj je nastal a neprevidnosti nekega delavca. Ta star bi bili morali izvleči iz rogov, ali tega se storilo, marveč se ga je pustilo trohneti v ih.

Minister za javna dela Barthon je obrešene rudarje ter je Pruvostu (očetu) in y-ju podelil viteški križec častne legije, gim pa zlato medalje prvega reda. Potem minister šel v janno.

Francoski menihi in nunu v Rimu. — Izredno ogo menihov in nun se je izselilo iz Franv v Rim. Sprejemali so jih v razne samone, kjer je la bilo kaj prostora; odprli so tudi zapuščeni samostani. Po samostanih, d so jih sprejeli, se je pokazalo hitro, da rancoski menihi in nune, posebno te, no biu samo le ponižni gostje, marveč so ar hitro udarili tako, da je po nekah sarostanih prevladal francoski element. nekaterih samostanih, kjer so kraljevale e nune, je prednica Francozinja, in po več ah se pridiguje francosko; po nekaterih stanah je francosčina že uradni jezik. Setaudi papežu, ki se čuti vedno Laha, to ni vsee, in odredil je predstojnikom previdter prepovedal francoskim menihom in am odpirati šole in azile brez potrebnega oljenja. Kakor se vidi, je malo bratovske ežni in ponižnosti po samostanih, in Franso Laha postano prekanili. Najbrže ti nji ne poznajo pripovedke o jezu in hlici!

Inkvizicija.

Napisal Grof Hohenbrooch.

Directorium inquisitorum.

(Dalje.)

Proti onim, ki so obdolženi krivoverstva, morejo pričati tudi izobčenci, kateri so drugače po cerkvenem naziranjju brezpravni in za priče neporabljivi. Tudi krivoprišežniki morejo pričati proti njim. Družina obtoženega kot žena, otrok, hlapce morejo pričati proti njemu, ali za njega ne. Družina se ima v slučajih celo prisiliti, da priča proti možu, očetu, gosposdarju. Inkvizitor jih more dati mučiti, da izve resnico.

Papeški inkvizitor Rayos v Veldinu pravi: „Pričam, katere govorijo slabo o krivovercu, n. pr. da je ubijalec ali tat, treba dati prednost pred onimi, kateri o njem dobro govorijo.“ Potem pravi, da so krivoverci, ki žive pošteno in so na dobrem glasu, manj vredni od onih, ki živijo nepošteno ter so na slabem glasu, ker pošteno življenje krivovercev kali ugled katoliške cerkve.

Krivoverce, ki so se skesali, treba obsoditi na dosmrtno ječo. Krivoverce, ki so se skesali pa zopet padli v krivoverstvo, treba izročiti posvetni oblasti (da jih sežge). Zakaj da cerkev s takimi ljudmi nima usmiljenja, se opravičuje s tem, ker krivoverci, ki so po kesu padli zopet v krivoverstvo, se niso odkritosrčno kesali oziroma spreobrnil, koncil v Narbonu pa izjavlja, da zadostuje to, če je bila cerkev s krivim kesom enkrat zavedena, radi tega se ima takega krivoverca kaznovati, kakor gre.

Obramba obtoženca je včasih odveč, včasih je potrebna. Ako n. pr. prizna obtoženec svoj zločin, tedaj je obramba odveč.

Ako pa zanika zločin in priče govorijo proti njemu, se mu ima dati branitelja; a temu je potreba, da je pravičen in zanesljiv vernik. Temu dodaje Pegna naredbo madridske inkvizicijske sodnije iz leta 1561: „Inkvizitorji naj uverijo obtoženca, kako je za nje važno, da priznajo resnico; naj mu dajo odvetnika, in to jednega onih, katere je inkvizicija za to odredila. Obtoženci smejo govoriti s svojim odvetnikom samo v prisotnosti inkvizitorja. Naloga odvetnikova je, da opominja obtoženca, naj prizna resnico ter moli pokoro za svojo krivdo. Obtoženčeve odgovore se ima priobčiti inkvizicionalnemu fiskalu.“

Tudi onega, ki zanika neprestano svoj zločin ter se neprestano priznava pripadnikom svete katoliške cerkve, se ima izročiti posvetni oblasti, da ga kaznuje, ako mu priče dokažejo njegovo krivoverstvo. Pegna skotčuje svoje pojasnilo s temi-le besedami: „Naj nikdo ne reče, da je po tem načinu obsojen nepravično,

naj se ne pritožuje na cerkvene sodnike in na cerkev; marveč ako je radi krivih prič obsojen, naj bo ravnodušen in naj se zaveda, da umre radi resnice.“

Eimeric navaja doslovno obrazec, po katerem imajo inkvizitorji pozivati posvetne oblasti, da prišežijo ter da respektirajo krvave zakone cesarja Friderika II. Za prisego posvetnih oblastij je sestavil tudi Eimeric po Guidonisu točen obrazec, katerega se imajo držati. Po vsebini se ti obrazci jednega in drugega inkvizitorja popolnoma strinjajo.

Kdor krivoverca pokoplje v posvečeno zemljo, bo izobčen tako dolgo, da s svojimi rokami izkoplje truplo krivoverca. Tisto mesto pa se ne more porabiti več za grob. Pegna navaja, da se ima truplo naknadno sežgati, predpostavljaje, da se morejo kosti krivoverca še razlikovati od kosti katolika.

(Pride še.)

Štampilje iz kavčuka

vseh velikostij in oblik kakor tudi v obliki žepne ure, medaljona, svinčnika, z datumom itd. za zasebnike, društva, urade, banke, samostojne tiskarne iz kavčuka z odnosnimi stroji itd.

Naročila sprejema

„Goriška Tiskarna“,
A. Gabršček.

Uzorcji štampilj so na razpolago.

A. vd. Berini

Gorica, Šolska ulica št. 2.

velika zaloga

oljkinega olja

prve vrste

najboljših vrst iz Istre, Dalmacije, Molfette, Bari in Nice

s prodajo na drobno in debelo.

Prodaja na drobno: K -72, -80, -88, -96, 112, 120, 136, 144, 160, 180, 200.

Na debelo cene ugodne.

Posilja poštnine prosto na dom. Posodo se pušča kupcu do popolne vporabe olja; po vporabi se spet zamenja s polno.

Pravi vinski kis in navaden. Zaloga mila in sveča.

Cene zmerne

Najceneja poprava dvakoles

pri

BATJELU

v Gorici, Via Duomo št. 3.

Zastopstvo dveh tovarov.

Eksport **Mizarska zadruga** Eksport

v Gorici — Solkanu

vpisana zadruga z omejenim jamstvom

tovarna s strojevnim obratom na parno in vodno silo naznanja, da izdeluje

najrazličnejša pohištva
vseh slogov

ter sprejema v delo vsa večja stavbena dela.

Podružnica v Trstu Via di Piazza vecchia 1. Podružnica v Spiljetu. Zastopstvo v Orjentu.

Cene zmerne, delo lično in solidno.

Prva in največja trgovina

naše vrste v Gorici in daleč naokrog

— **Trgovski Dom** —

Pet velikih izložb!
Pridite in ogledajte si jih!!

Knjižarna — Umetnine — Slike — Prodaja papirja in pisarniških potrebščin — Potrebščine za šole, urade, risarje, slikarje.

Pisalni stroji: Ideal in Polygraf. — Potrebščine za pisalne stroje vseh sistemov. — Papir za pisalne stroje vseh običajnih oblik. — Dopisnice za pisalne stroje.

Pomnoževalni aparati ciklostil in šapirograf z vsemi potrebščinami.

Razglednice: Najbogatejša izbira razglednic iz vseh prvih virov Evrope in Amerike. Jako ugodne cene za razprodajalce.

Blagajne za trgovce, zasebnike, denarne zavode. Izdelki iz usnja: potovalni kovčki z necessairi, — ročne torbice za dame, mošnjički vseh oblik, notici, etui za tobak in smotke itd.

Slike: Oleografije, barvotiski, gravure, akvareli, fotografije znamenitih slik, — vse najboljše slike, ki so danes na svetovnem trgu. — Izvirne slike domačih umetnikov. — Razstava nad 100 slik, ki visijo ob galeriji. Ogledovalci niso siljeni, da kaj kupijo.

Delika zaloga okvirjev kakor: modernih, antiknih in izrezljanih, vse po tovarniških cenah.

Gostuje g. Ant. Verovšek, režiser deželne gledališča v Ljubljani. Igra vlogo Krjavlja.

Loterijske številke.

31. marca 1906.

Trst 90 14 49 80 26
Linc 80 66 15 71 42

Št. 401.

Razpis
zniževalne dražbe.

V tolminskem političnem okraju se bode zidalo v tekočem letu šolska poslopja in sicer:

1. Na Idriji pri Bači — enorazrednico — prevdarjeni znesek: 18.372 K 96 v.
2. Na Selih pri Volčah — enorazrednico — prevdarjeni znesek: 13.824 K 74 v.
3. V Rutih pri Volčah — šolsko sobo — prevdarjeni znesek: 6500 K.
4. V Soči — enorazrednico — prevdarjeni znesek: 18.000 K.

Načrti in troškovnik so razpoloženi pri c. kr. okr. šolskem svetu ob uradnih urah od 8. do včevši 11. aprila t. l.

Ustmena dražba se bode vršila dne 12. aprila t. l. ob 10. uri predpoldne, ponudniki položijo pred dražbo 5% kavejco prevdarjenega zneska.

C. kr. okrajni šolski svet
v Tolminu.

Predsednik: PRINZIG.

P. n.

Ker nameravam svojo trgovino uravnati večeroma za prodajo izgotovljenih oblek, prodajam krojno blago, ki ga imam v zalogi, do 25% pod tovarniško ceno. Posebno črno blago za novice, žinske suknje za vsakega novica za samih 28 K i. t. d.

Kdor se hoče po ceni dobro obleči ima zdaj ugodno priliko. Jamčim za to, da mu ostane v dobrem spominu tvrdka

M. POVERAJ

v Gorici, na Travniku št. 5.

!! NOVOST !!

Radirka „Rapid“

Radira črnilo, tuš in tiskarsko črnilo, ne da bi kvarila papir.

Se dobiva v slovanski knjigarni

A. Gabršček v Gorici.

5 kron in še več zaslužka na dan.

Družba za domača dela in strojev za pletenje.

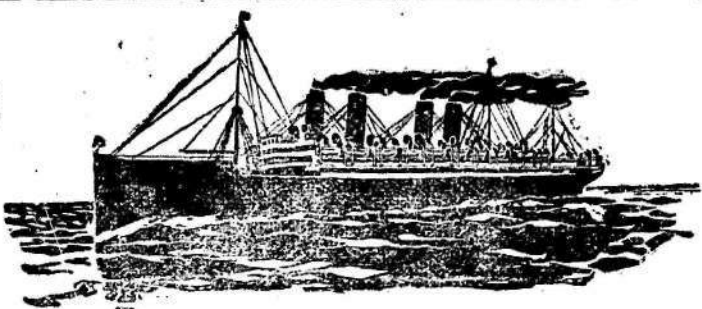

Iščejo se osebe obojega spola za pletenje na našem stroju. Lahko in hitro delo skozi celo leto na domu. Ni treba nobenih znanostij. Se ne gleda na oddaljenost in delo prodajamo mi.

Družba za domača dela in strojev za pletenje Thos. H. Whittick in drug, E. Adin-
pešta, IV. Havas ulica 3-434. — Praga trg sv. Petra 7.-434.

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki „Severonemškega Lloyd“.

Iz
Bremna
v
New
York

s cesarskimi brzoparniki „KAISER WILHELM II.“, „KRONPRINZ WILHELM“ in „KAISER WILHELM der GROSSE“.

Prakomorska vožnja traja samo 5-6 dni.

Natančen, zanesljiv poduk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega parobrodnega društva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino le pri

EDVARDU TAVČARJU, Kolodvorske ulice št. 35

nasproti občeznani gostilni „pri Starem Tišlerju“.

POZORI BERITE!
Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto. — Vsa pojasnila, ki se tičejo potovanja, točno in brezplačno. — Postrežba pošena, realna in solidna. Potnikom namenjen v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, Californijo, Arizono, Utah, Wioming, Nevada, Oregon in Washington nudi naše društvo posebno ugodno in izredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progri iz Bremna enkrat mesečno.

Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimora in na vse ostale dele sveta, kakor: Braziljo, Kubo, Buenos-Aires, Colombo, Singapur v Avstralijo itd.

Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici

registrovana zadruga z neomejenim jamstvom.

Načelstvo in nadzorstvo „Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici“ je z ozirom na premenjena in dne 29. decembra 1905. v zadrugi register vpisana pravila, pri skupni seji dne 30. decembra 1905. sklenilo za leto 1906. ta-le način poslovanja:

Daje svojim članom posojila na odplačevanje v petih letih, proti odplačilu po 2 kroni na mesec za vsakih 100 kron; na menice pa proti 6% obrestovanju.

Doba za odplačilo pri posojilih na obroke se po želji izposojevalca določi tudi na 10 ali več let.

Vsak izposojevalec plača pri zajemu posojila enkrat za vselej, mesto uradnine 1/2% prispevka v posebno rezervo za morebitne izgube.

Sprejema navadne hranilne vloge v vsakem znesku, jih obrestuje po 4 1/2%, večje, stalno naložene pa po dogovoru.

Deleži so dvojni: opravični po 2 kroni, glavni po 20 kron.

Zadruga objavlja vsa svoja naznanila v časopisih „Soča“ in „Primorec“.

Nova pravila so se razposlala vsem članom; če jih pa po pomoti ni kdo dobil, naj se oglasi v zadrugi uradu v „Trgovskem domu“.

Načelstvo in nadzorstvo.

Velika zaloga obuvala
Josip Cociancig

••• Tekališče Josipa Verdi št. 25, nasproti ljudskemu vrtu •••
V GORICI.

Za otroke in odraslene:

Čevljički črni ali rmeni . . . . . od K 1— dalje

Za ženske:

Čevljički na trak angleškega kroja . . . . . 6—
Čevljički fini na gumbe . . . . . 7—
Čevljički na trak Chevreaux . . . . . 8—

Za moške:

Čevlji na elastik angleškega kroja . . . . . 6—
Čevlji na trak fini . . . . . 7—
Čevlji fini na gumbe . . . . . 8—
Čevlji na trak Chevreaux . . . . . 9—

Amerikanski originalni čevlji „GOODYEAR“

Velikanska izbira obuvala lastnega izdelka iz usnja, katero dobivam direktno iz Nemčije, Francije in drugih držav. Se sprejemajo popravila in naročila na mero.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar v Gorici na Kornu v (lastni hiši.)

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte itd.

Priporoča se slavnemu občinstvu za množična naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Prodaja tudi različne moke.

Peter Skerbic

Gorica, Riva Gorno št. 13.

Priporoča svojo zalogo piva iz prve domače pivovarne

G. Auer-jevih dedičev
v Ljubljani.

Slovinci, delujmo vsi le na to, da pivo iz naše slovenske tovarne povsodi na prodaj naj bo!

Andrej Fajt
pekovski mojster

v Gorici Corso Franc. Gius. št. 2. filijalka v isti ulici št. 20.

Sprejema naročila vsakovrstnega peciva, tudi najfinejšega, za nore maše in godove, kolače za birmance, poroke itd. Vsa naročila izvršuje točno in natančno po želji naročnikov.

Ima tudi na prodaj različne moke, fino pecivo, fina vina in likerje po zmernih cenah.

Za veliko noč priporoča gorške pince, poltice itd.

Solnčniki

v največji izbiri po vsaki ceni so ravnokar dospeli.

J. ZORNIK — GORICA
Gosposka ulica 10.

Največja izbira modercev

vedno zadnje novosti idealnih krojev, samo pri

J. ZORNIK — GORICA
Gosposka ulica 10.

Krasni **okraski** za spomladne in letne obleke so vže začeli dobajati.

J. ZORNIK — GORICA
Gosposka ulica 10.

Se dobiva v vseh lekarnah.

Najboljše zdravilo proti

Se dobiva v vseh lekarnah.

REVMATIZMU in PROTINU

je liker **Godina**

izdelan v Trstu v lekarnah **Rafael Godina**, lekarna „Alla Madonna della Salute“ pri Sv. Jakobu; Josip Godina, lekarna „All' Igea“, Via del Farneto 4.

Cena steklenice K 1.40. Iz Trsta se ne razpošilja manj nego 4 steklenice proti povzetju ali naprej pošilanim zneskom K 7— prosto poštnine.